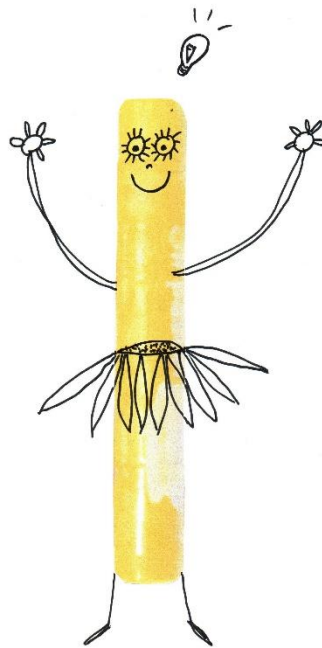

ŽUTA

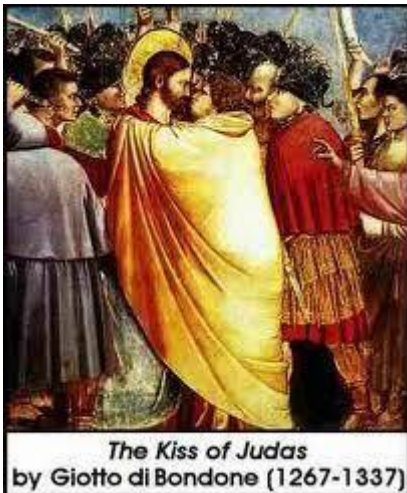

1. Žuta je primarna boja.
2. Žuta boja povezuje se s toplinom, srećom, zabavom, prijateljstvom, oprezom ali i strujom.
3. U značenju boja, žuta nadahnjuje izvornu misao i radoznalost.
4. Evo nekih od najslavnijih crtanih likova današnjice:

5. Žuta je apsolutno osnažujuća. Stimulira naše živce i mozak, čineći nas budnijima i energičnijima. Žuta pojačava našu memoriju i potiče komunikaciju. To je boja koja potiče aktivnost i interakciju.
6. Pa se pitamo, zašto onda najmanji broj ljudi na svijetu voli žutu boju?!

7. U Japanu žuta je boja hrabrosti. (Tijekom japanskog Rata Dinastija 1357. – 1412., ratnici južnog Japana nosili su žutu krizantemu kao zalag hrabrosti.)
8. U Egiptu, Meksiku i Etiopiji žuta je boja žalosti.
9. U Ukrajini žuta označava dobronamjernost.
10. U Grčkoj žuta je sinonim za tugu.
11. U Indiji žuta je boja ratara i trgovaca.
12. Za stare Asteke žuta je simbolizirala hranu (zbog kukuruza).
13. U Iranu je žuta boja mudrosti povezanosti.
14. Žuta zastava razvijena na jarbolu broda značila je da na brodu vlada zaraza i da je u karanteni.
15. U Europi, općenito žuta predstavlja kukavičluk, slabost i izdaju.
16. U Francuskoj, u 10. stoljeću, lopovima i izdajicama, kućna su vrata bojali u žuto.
17. U srednjovjekovnoj Španjolskoj krvnici su nosili žutu odjeću.
18. U Njemačkoj i Francuskoj žute označava zavist i ljubomoru.
19. U nas je, u prošlosti, žuta ruža predstavljala je simbol ljubomore, dok je danas ona boja prijateljstva.
20. Tijekom poslije-antičkog ranog kršćanstva žuta je predstavljala pohlepu i nepovjerenje. Iako je slavljena kao boja obnove i nade istovremeno je ukazivala na nepovjerenje i obmanu. Žuto se čvrsto utvrdilo kao boja Jude Iscariota , učenika koji je izdao Isusa Krista, iako Biblija nikad ne opisuje njegovu odjeću. Žuto je tako preuzelo asocijacije na zavist , ljubomoru i dvoličnost.

21. U 16. stoljeću u Španjolskoj su optuženi za herezu i koji su se odbili odreći svojih stavova bili prisiljeni doći pred španjolsku inkviziciju obučenu u žuti ogrtač.
22. Žuta je jedina boja koja loše reagira na crnu: Dodajte joj malo crne i postaje bolesno zelena.

23. Žuta je najuočljivija boja u spektru i ljudsko je oko najbrže registrira, čak 1.24 puta brže od crvene, na primjer. Zato se obično koristi za označavanje upozorenja na oprez – žuto svjetlo na semaforu; prometni znakovi, kola hitne pomoći ili žute linije na cesti.

24. Žuti (i crveni) kartoni u nogometu prvi puta su se počeli koristiti 1970. godine na Svjetskom kupu u Meksiku. Na tu ideju došao je engleski učitelj (a kasnije i nogometni sudac) Kenneth George Aston. Od tada, upotreba kartona proširila se i na ostale sportove.

25. Žuta je najiritantnija boja! Preduga izloženost oka žutoj boji djeluje izuzetno iritantno, čak bolno na ljudsko oko.
26. Prvi žuti taxi osmišljen je u Chicagu (SAD), 1915., zato što je njegov vlasnik pročitao znanstven članak u kojem je pisalo kako je žutu boju najlakše uočiti na udaljenosti. Od tada su u cijelom SAD-u taxiji uglavnom žute boje, a tako je i u nekim drugim zemljama. Uprava grada New York-a, 1967., naredila je da se svi taksiji oboje u žuto kako bi se smanjio broj neslužbenih vozača i učinio službene taksije uočljivijima. Danas su oni jedan od najpoznatijih zanimljivosti tog grada.

27. Žuta je česta boja u učionicama zato što stimulira pamćenje.

28. Kad govorimo o okusima žuta nas asocira na kiselo.

29. Žuti narcisi su nacionalni cvijet Walesa, a postoji preko 13.000 različitih sorti. No narcisi su vrlo opasni, jer njihove lukovice sadrže toksine koji su otrovni za sve životinje.

30. Iako na svijetu postoji više od 1000 različitih vrsta banana, većina ih nema dobar okus. One koje mi jedemo su sorte Cavendish, a kako dozrijevaju, one se pretvaraju iz zelene u žutu, razina šećera u njima raste, a meso postaje mekše.

31. Svi znamo da postoji Velika bijela morska psina, ali jeste li znali da postoji i Veliki žuti?! *Negaprion brevirostris* morski je pas koji je zahvaljujući jedinstvenoj žutoj boji tijela poznatiji kao „Limunski morski pas“. Živi u tropskim i subtropskim dijelovima Atlantika i Pacifika, hrani se ribama i drugim morskim psima, a prosječno narastu oko tri metra.

32. Za podcrtavanje teksta najčešći se koriste žuti označivači, jer se, nakon fotokopiranja, podcrtano ne vidi. Za razliku od označivača neke druge boje. Pokušajte!

33. Žuta aktivira pamćenje. Zato ako trebate nešto zapamtiti stavite neki žuti predmet pored sebe i to bi, kažu, trebalo pomoći da gradivo lakše *uđe* u glavu!

34. Žuta pomaže u pokretanju moždanih vijuga, potiče kreativnost i logična rješenja. Što mislite zašto je upaljena žuta žarulja iznad glave univerzalni simbol za nove ideje?!

35. Grafitne olovke boje se u žuto od 1890. To označava da je grafit unutar njih uvezen iz Kine i da je najkvalitetniji.

36. Žuta u Kini označava bogatstvo i ona je carska boja (jer su nekada samo kineski carevi i njihova obitelj smjeli nositi žutu odjeću). U kineskoj kulturi žuta je bila povezana sa zemljom i središtem. Kinezi su davali prednost žutoj boji, u odnosu na druge, koja se ne viđa drugdje u svijetu. Bila je boja careva tijekom dinastije Ming i Qing. Smatra se

da je Huangdi, također poznat kao Žuti car, utemeljitelj kineske civilizacije, zbog ogromne količine izuma koji su se dogodili tijekom njegove vladavine. Na slici je Car Qianlong u dvorskom ruhu iz 18. stoljeća.

37. U Austriji i Njemačkoj poštanski sandučići su žute boje. Zato što je žuta je bila boja rane poštanske službe u Habsburškom carstvu. Kako smo i mi bili dijelom Habsburške monarhije tako je to i kod nas, ali i u drugim državama u našem okruženju.

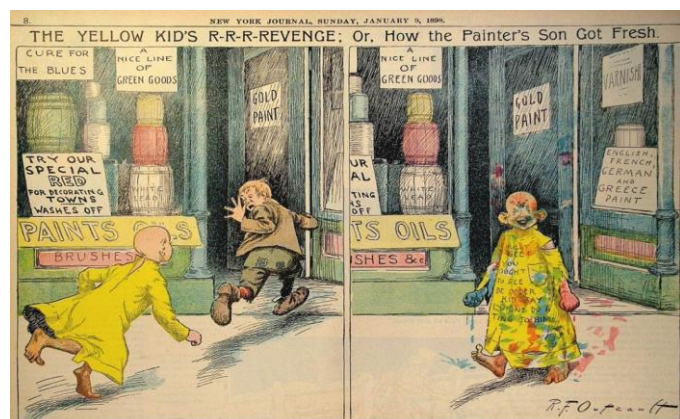
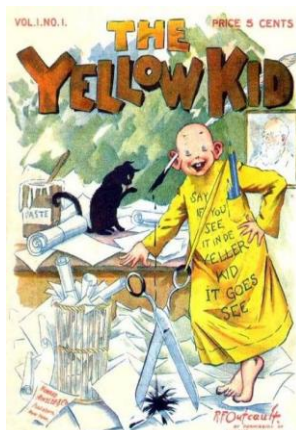
38. Kukci ne vide žutu boju! Zato idući puta kad večerate na otvorenom iznad stola postavite rasvjetu sa žutom žaruljom, a nasuprot stola neku svjetiljku koja baca bijelu svjetlost i kukci će pohrliti prema njoj.

39. Pogledajte dobro sliku ispod. Imate li osjećaj da vam se malo vrti u glavi? Nakon dužeg gledanja moglo bi vam postati i mučno. Znanstveno je dokazano da žuta boje može izazvati vrtoglavicu i mučninu. Zato je nikada nećete naći u unutrašnjosti aviona.

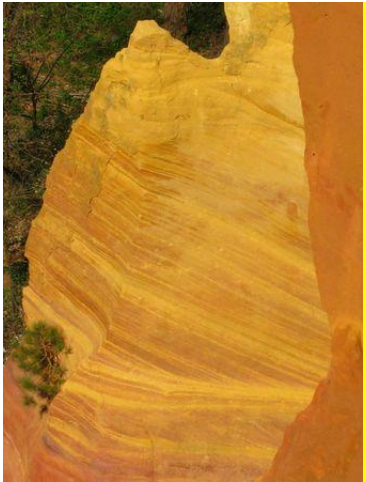

40. Banane, limuni, jesensko lišće, kanarinci i žumanjci, dobivaju žutu boju od prirodnih biljnih pigmenata koji se nazivaju *karotenoidi*.

41. The Yellow Kid (Žuti dječak) bio je lik u jednom od prvih humorističkih stripova u SAD-u, koji je izlazio od 1895. do 1898. u *New York Worldu*, Josepha Pulitzera. Po njemu je senzacionalističko novinarsko izvještavanje nazvano *Žuti tisak*.

42. Prije industrijskog doba jedini pigmenti žute boje stizali su iz zemlje ili biljaka. Jedan od najstarijih prirodnih pigmenata je žuti oker i koristio se još u prahistorijsko doba. On je mješavina željeznog oksida i različite količine gline i pijeska.

Rudnik žutog okera, Roussillon, Francuska.

Žuti pigment dobivao se još i iz šafrana, kurkume, sjemenki drveća Garcinje (stablo sreće ili stablo Fukugi je vrsta koja raste na obalama Filipina, Šri Lanke, Tajvana, Indonezije i Japana.), ali i minerala od kojih su se neki pokazali izuzetno otrovnima, poput krokoita koji sadrži živu.

43. Žuti katanac (*Reseda luteola*) korov biljka, koja je bila najpopularniji izvor žute boje u Europi od Srednjeg vijeka do 18. stoljeća.

44. U 17. stoljeću žuta se koristila za studije figura u egzotičnim kostimima koje su tada bile popularne u Nizozemskoj, a često su ih izrađivali Rembrandt i njegov krug. Ograč

i dramatična rasvjeta na slici „Portret mladića u žutom ogrtaču“, Jan Lievens (nizozemski slikar, 1607. – 1674.) sugeriraju na egzotiku i prošlost.

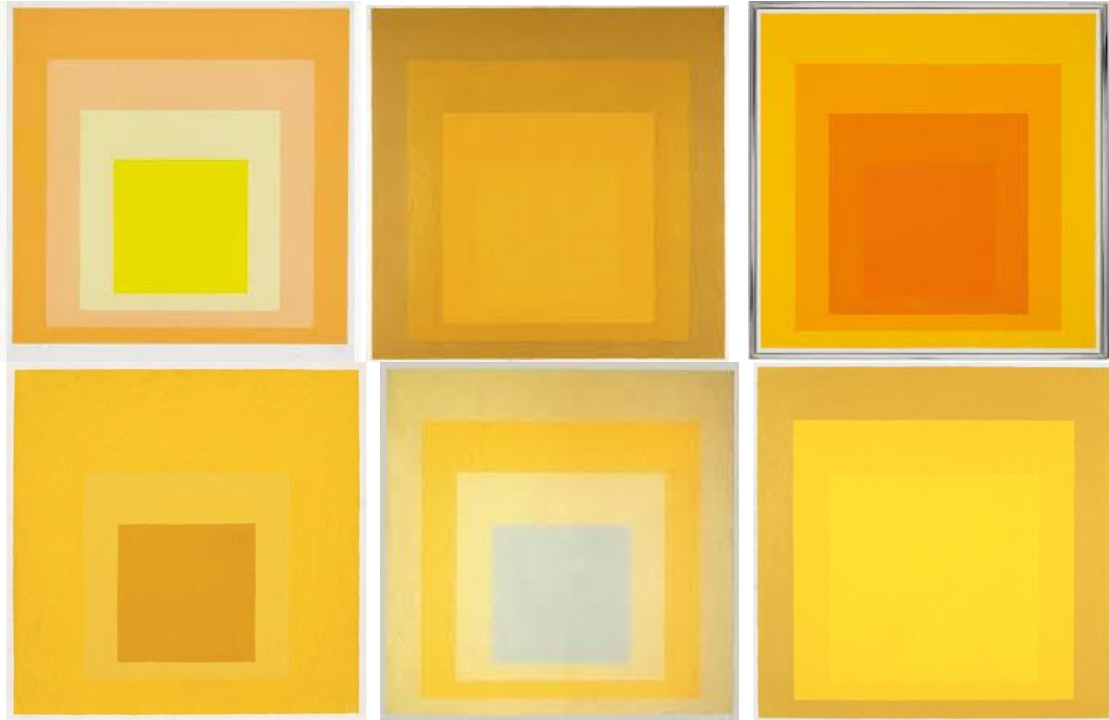

45. Britanski slikar William Turner (1775. – 1881.) koristio je žute oblake da stvori raspoloženje, onako kako su romantični skladatelji tog vremena koristili glazbu. Popularna priča iz 19. stoljeća kaže je da je žuta boja pod nazivom *Indijska žuta*, koju su koristili umjetnici poput Turnera, bila načinjena od urina goveda hranjenih isključivo lišćem manga u Indiji. Od takve ishrane krave su bile gotovo na rubu gladi. Zato se za žutu govorilo da je najokrutnija boja.

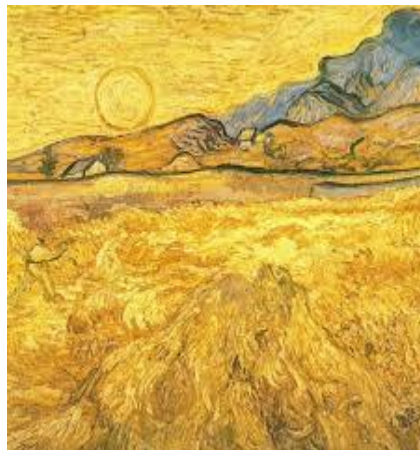

Kiša, pare i brzina - Velika zapadna željeznica (1844)

46. „Bio sam godinama u žutoj fazi, znate“, rekao je američki slikar i dizajner Josef. Albers (1888. - 1976.). Kad pogledamo neka od njegovih najpoznatijih djela (*Homage to the square*) Pitamo se zašto je to rekao?! ↓

48. Ipak najpoznatiji *slikar žute* bio je Vincent van Gogh (1853. – 1890.) nizozemski slikar koji se smatra jednim od najslavnijih i najutjecajnijih osoba u svjetskoj povijesti umjetnosti. Njegovo štovanje žute boje, sunčeve boje graničilo je s obožavanjem. Van Gogh je u Arlesu oslikao suncokrete u maloj kući koju je iznajmio na 2 Place Lamartine, kući obojenoj bojom koju je Van Gogh opisao kao "mastno žutu". Van Gogh bio je jedan od prvih umjetnika koji su koristili komercijalno proizvedene boje, a ne boje koje je sam napravio. Koristio je tradicionalni žuti oker, ali i krom žuti, prvi put izrađen 1809. i kadmij žuti , prvi put izrađen 1820.

49. I za kraj - nije istina da bebe više plaču u žutim sobama, ili da žuto izaziva proljev ili da se muševci i žene više svađaju u žutim kuhinjama!

- jer kako kaže Van Gogh:

"Sunce, svjetlost! koje zbog nedostatka boljeg izraza moram je zvati žutom, žutom kao blijed sumpor, kao blijed zlatast limun.

Kako je lijepa žuta boja!"